Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
GIOVANNI PITRUZZELLA
esitatud 29. aprillil 2021 [1]

Kohtuasi C-783/19

Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne
versus
GB

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Audiencia provincial de Barcelona (Barcelona provintsikohus, Hispaania))

Eelotsusetaotlus – Põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ning päritolunimetuste kaitse – Teenused – Seoste tekitamise mõiste – Toodete võrreldavus – Päritolunimetus „Champagne“ – Nimetuse „Champanillo“ kasutamine toitlustusteenuste puhul

1. Käesoleva eelotsusetaotluse esemeks olev eelotsuse küsimus puudutab määruse nr 1308/2013 [2] artikli 103 tõlgendamist.

2. Eelotsuse küsimus esitati Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne'i (Champagne'i veinide tootmisharudevaheline komitee, edaspidi „CIVC“) ja GB vahelises kohtuvaidluses, mille esemeks on tähise CHAMPANILLO ärinimena kasutamine toitlustusettevõttena kasutatavate äriruumide märgistamisel.

I. Õiguslik raamistik

3. Määruse nr 1308/2013 artikli 92 lõikes 1 ja 2, mis on selle määruse 2. jaos, sätestatakse:

„1. Käesolevas jaos kehtestatud eeskirju päritolunimetuste, geograafiliste tähiste ja traditsiooniliste nimetuste kohta kohaldatakse VII lisa II osa punktides 1, 3–6, 8, 9, 11, 15 ja 16 osutatud toodete suhtes. [3]

2. Lõikes 1 osutatud eeskirjade aluseks on:

a) tarbijate ja tootjate õiguspäraste huvide kaitsmine;

[1] Algkeel: itaalia.

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT 2013, L 347, lk 671).

[3] Tegemist on veinitoodetega. Määruse nr 1308/2013 VII lisa II osa punktis 5 määratletakse „kvaliteetvahuveini“ omadused; sellesse kategooriasse kuulub ka champagne.

b) asjaomaste toodete siseturu tõrgeteta toimimise tagamine ning

c) kvaliteetsete toodete tootmise edendamine käesoleva jaoga kooskõlas, võimaldades seejuures kasutada riikliku kvaliteedipoliitika meetmeid“.

4. Selle määruse artikli 93 lõike 1 punktis a sätestatakse:

„1. [Määruse nr 1308/2013 2. jaos] kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „päritolunimetus“ – piirkonna, konkreetse koha või nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel riigi nimi, mida kasutatakse, et kirjeldada artikli 92 lõikes 1 osutatud toodet, mis vastab järgmistele nõuetele:

   i) toote kvaliteet ja omadused tulenevad valdavalt või eranditult teatavast geograafilisest piirkonnast koos sellele omaste looduslike tingimuste ja inimtegevusega;

   ii) viinamarjad, millest toode on valmistatud, pärinevad eranditult kõnealusest geograafilisest piirkonnast;

   iii) tootmine toimub kõnealuses geograafilises piirkonnas ning

   iv) toode on saadud viinamarjasortidest, mis kuuluvad *Vitis vinifera* liiki […]“.

5. Sama määruse artikli 103 lõige 2 „Kaitse“ näeb ette:

„Kaitstud päritolunimetust ja kaitstud geograafilist tähist ning tootespetsifikaadiga kooskõlas kaitstud nimetust kasutavat veini kaitstakse:

a) kõnealuse kaitstud nimetuse otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest:

   i) sarnastel toodetel, mis ei vasta kaitstud nimetuse tootespetsifikaadile või

   ii) kui sellise kasutusega kaasneb päritolunimetuse või geograafilise tähise maine ärakasutamine;

b) väärkasutuse, imiteerimise või seoste tekitamise eest ka siis, kui toote või teenuse tegelik päritolu on näidatud või kui kaitstud nimetus on tõlgitud, transkribeeritud või translitereeritud, või sellele on lisatud väljend „stiilis“, „tüüpi“, „meetodil“, „valmistatud nagu“, „imitatsioon“, „maitsega“, „nagu“ või muu samalaadne väljend;

[…]“.

6. Määruse nr 1308/2013 artikli 104 esimese lause kohaselt: „Komisjon loob veini kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste avalikkusele kättesaadava elektroonilise registri ja haldab seda“.

7. Määruse nr 1308/2013 artikli 107 lõike 1 kohaselt võetakse automaatselt selle määruse kohase kaitse alla veinide päritolunimetused, mis olid olemas enne selle määruse jõustumist ja need kantakse kõnealuse määruse artiklis 104 sätestatud registrisse. Nimetus „Champagne“ on liidu

tasandil registreeritud[4] päritolunimetus määruse nr 1308/2013 artikli 93 lõike 1 punkti a tähenduses ning viidatud määruse artikli 107 lõike 1 kohaselt kaitstakse seda kui enne selle määruse jõustumist olemas olnud nimetust. Seda nimetust võib kasutada ainult määruse nr 1308/2013 VII lisa II osa punktis 5 määratletud (valgete või roosade) kvaliteetvahuveinide kohta, mida toodetakse kooskõlas kindlaksmääratud eeskirjadega Prantsusmaal teatavates Marne'i ja Aube'i departemangu piirkondades ja külades ning Grand Esti piirkonnas.

II. Põhikohtuasi, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus

8. CIVC, põhikohtuasja apellant, on kvaasi-avalik-õiguslik organisatsioon, kes on Prantsuse õiguses tunnustatud juriidiline isik ja vastutab šampanjatootjate huvide kaitsmise eest. CIVC esitas Juzgado mercantil de Barcelonale (Barcelona kaubanduskohus, Hispaania) hagi eesmärgiga kohustada GBd, kes on põhikohtuasja vastustaja apellatsioonimenetluses, lõpetama tähise CHAMPANILLO – kaasa arvatud sotsiaalvõrgustikus (Instagramis ja Facebookis) – kasutamine, võtma turult ja internetist tagasi kõik sildid, reklaam- või äridokumendid, kus on nimetatud tähist kujutatud, ning otsustada domeeninime „champanillo.es" tühistamine. GB esitas vastuväite, väites, et tähist CHAMPANILLO kasutavad ärinimena toitlusettevõtted (suupistebaarid, mis asuvad Kataloonia autonoomses piirkonnas), ilma et tekiks päritolunimetusega „Champagne" hõlmatud toodetega segiajamise tõenäosus, ja kavatsemata kuidagi ära kasutada selle nimetuse mainet.

9. Juzgado mercantil de Barcelona (Barcelona kaubanduskohus, Hispaania) jättis kõik CIVC nõuded rahuldamata. Ta leidis, et tähise CHAMPANILLO kasutamisega ei tekitata päritolunimetust „Champagne" rikkuvaid seoseid, kuna sellega ei tähistatud alkohoolset jooki vaid toitlustusasutusi – milles ei turustata „champagne'i" – ja seega päritolunimetusega hõlmatud toodetest erinevaid tooteid, mis on suunatud erinevale avalikkusele. Juzgado mercantil de Barcelona (Barcelona kaubanduskohus, Hispaania) viitas selle kohtuotsuse põhjendustes suunisele, mida Hispaania Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) väljendas ühes 2016. aasta kohtuotsuses, milles välistati, et väljendi „CHAMPÌN" kasutamine laste pidudel kasutatava alkoholivaba gaseeritud puuviljajoogi turustamiseks rikub kaitstud päritolunimetust „Champagne", arvestades, et asjasse puutuvad tooted ja avalikkus, kellele need on suunatud, erinevad, ja seda vaatamata kahe tähise foneetilisele sarnasusele.[5]

10. CIVC esitas Juzgado mercantil de Barcelona (Barcelona kaubanduskohus) kohtuotsuse peale Audiencia provincial de Barcelonale (Barcelona provintsikohus, Hispaania) apellatsioonkaebuse. See kohus selgitab, et: i) GB püüdis Hispaania patendiametis tähist „Champanillo" kaks korda kaubamärgina registreerida ja et need taotlused lükati pärast CIVC vastulauset 8. veebruari 2011. aasta ja 14. aprilli 2015. aasta otsustega tagasi; ii) GB kasutab oma asutuste reklaamimisel graafilise taustana kahe vahuveinipokaali pilti; iii) CIVC esitas dokumendid, mis tõendavad, et GB turustas oma ettevõtetes kuni 2015. aastani vahuveini[6] nimetusega „Champanillo" ja et selle müümine lõppes alles siis, kui CIVC sekkus.

4 Patent PDO-FR-A1359.

5 1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus (ECLI:ES:TS:2016:771).

6 Eelotsusetaotluses kasutatakse kohati sõna „jook" ja kohati sõna „vein".

11. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et nii määruse nr 510/2006[7] artikliga 13 kui ka määruse nr 1308/2013 artikliga 103 kaitstakse toodetega seotud päritolunimetusi, millest ainus erand on artikli 103 lõike 2 punkt b, kus mainitakse ka teenuseid. Ta kinnitab, et tal on kahtlusi seoses päritolunimetusi kaitsvate liidu õiguse viidatud sätete ulatuse ja õige tõlgendamisega olukorras, kus sellise nimetusega vastanduvat tähist ei kasutata kaubanduses mitte toodete vaid teenuste kirjeldamiseks.

12. Selles kontekstis peatas Audiencia Provincial de Barcelona (Barcelona provintsikohus, Hispaania) menetluse ja esitas Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas päritolunimetuse kaitse kohaldamisala võimaldab nimetust kaitsta mitte ainult sarnaste toodete, vaid ka teenuste vastu, mis võivad olla seotud nende toodete otsese või kaudse turustamisega?

2. Kas seoste tekitamise teel õiguse rikkumise oht, millele on viidatud nimetatud ühenduse määruste artiklites, nõuab, et tuleb teha peamiselt […] nominaalne analüüs, et teha kindlaks mõju keskmisele tarbijale, või kas […] selle seoste tekitamise teel õiguse rikkumise ohu analüüsimiseks tuleb enne kindlaks määrata, et tegemist on samade toodete, sarnaste toodete või mitmeosaliste toodetega, mille osadest üks on päritolunimetusega kaitstud toode?

3. Kas seoste tekitamise teel õiguse rikkumise oht tuleb kindlaks teha objektiivsete parameetritega, kui nimed on täielikult või väga suurel määral kokkulangevad, või kas tuleb arvesse võtta seoseid tekitavaid tooteid ja teenuseid ning tooteid ja teenuseid, millega on seoseid tekitatud, vastaval määral, et järeldada, et seoste tekitamise tõenäosus on vähene või tähtsusetu?

4. Kas asjaomaste õigusnormidega seoste tekitamise või ärakasutamise tõenäosuse juhtudel on ette nähtud kaitse spetsiifiline, nende toodete eripärale omane või peab kaitse olema tingimata seotud kõlvatut konkurentsi käsitlevate õigusnormidega?“

13. CIVC, Prantsuse ja Itaalia valitsus ning komisjon esitasid seisukohad Euroopa Kohtu põhikirja artikli 23 tähenduses. Euroopa Kohus palus Euroopa Kohtu kodukorra artikli 61 lõike 1 alusel menetlust korraldava meetmena põhikohtuasja pooltel ja põhikirja artiklis 23 nimetatud huvitatud isikutel vastata teatud küsimustele kirjalikult. CIVC, GB, Prantsuse ja Itaalia valitsus ning komisjon andsid selle meetme raames oma vastused.

III. Analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

14. Enne eelotsuse küsimuste analüüsiga alustamist tuleb täpsustada eelotsusetaotluses esitatud õigusraamistikku.

15. Eelotsusetaotlusest tuleneb esiteks, et Audiencia provincial de Barcelona (Barcelona provintsikohus) arvates on põhikohtuasjas kohaldatav nii Hispaania ja Prantsuse Vabariigi vahel sõlmitud päritolunimetuste, päritolutähiste ja teatavate toodete nimetuste kaitse 27. juuni

[7] Nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrus põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (ELT 2006, L 93, lk 12).

1973. aasta kahepoolne konventsioon,[8] selle konventsiooni alusel 22. novembri 2010. aasta dekreet nr 2010-1441 päritolunimetuse „Champagne“ kohta,[9] kui ka Prantsuse maaeluseadustiku artikkel L 643-1.[10] Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates „täiendavad“ need Prantsuse õiguse sätted liidu õiguse kohaldatavaid sätteid.

16. Nagu komisjon oma kirjalikes seisukohtades õigesti rõhutas, oli Euroopa Kohtul seoses määrusega nr 1234/2007[11] (mis tunnistati kehtetuks ja asendati alates 20. detsembrist 2013 määrusega nr 1308/2013) juba võimalus täpsustada, et liidu õiguses sätestatud päritolunimetuste kaitse süsteem on „ühtne ja ammendav“ ning sellega on vastuolus nii nende õigusaktide alusel kaitstud geograafiliste tähiste riigisisese kaitse süsteemi kohaldamine[12] kui ka sellise kaitsesüsteemi kohaldamine, mis on ette nähtud kahe liikmesriigi vahelises lepingus.[13]

17. Teiseks, kuigi Audencia provincial de Barcelona (Barcelona provintsikohus, Hispaania) ei viita oma eelotsuse küsimuste sõnastuses sõnaselgelt ühelegi konkreetsele päritolunimetuse kaitset käsitlevale liidu määruse sättele, viitab see kohus oma eelotsusetaotluse põhjendustes lisaks määruse nr 1308/2013 artiklile 103 ka määruse nr 510/2006[14] artiklile 13, nagu eespool märkisin. Sellegipoolest välistatakse viidatud määruse[15] artikli 1 lõikes 1 veinitooted sõnaselgelt selle määruse reguleerimisalast. Seega ei ole põhikohtuasjas kohaldatavad ei määrus nr 510/2006 ega ka määrus nr 1151/2012, millega see asendati.

18. Sellegipoolest, kuna mitmes valdkonna määruses sisalduvad geograafiliste tähiste kaitse sätted on suures osas kattuvalt sõnastatud, siis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tunnustab Euroopa Kohus üksikute kaitsesüsteemide tõlgendamisel väljatöötatud põhimõtete horisontaalset kohaldatavust.[16]

19. Mis puudutab liidu õigusaktide ajalist kohaldatavust, siis kuigi eelotsusetaotluses puudub sellekohane sõnaselge viide, näib ilmne, et tegevused, mille vastu CIVC hagi esitas, toimusid vähemalt osaliselt pärast määruse nr 1308/2013 jõustumist. Sellest tuleneb, et eelotsuse küsimusi tuleb mõista nii, et nende eesmärk on saada määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 tõlgendus. Kuigi ka see asjaolu ei tulene eelotsusetaotlusest sõnaselgelt, siis on lisaks võimalik, et teatavad õigusrikkumised, mille GB väidetavalt päritolunimetust „Champagne“ rikkudes toime pani, algasid määruse nr 1234/2007 kehtivusajal. Seega, isegi kui viitan eelotsuste küsimuste analüüsis

8 *JORF*, 18.4.1975, lk 4011.

9 *JORF* nr 0273, 25.11.2010, tekst nr 8.

10 Täpsustan, et eelotsusetaotluse esitanud kohus nõustus viidetega neile õigusaktidele, millel põhines CIVC hagi esimeses kohtuastmes.

11 Nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrus, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (EÜT 2007, L 299, lk 1).

12 Vt Euroopa Kohtu 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus EUIPO *vs.* Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, punktid 96, 101 ja 103).

13 Vt selle kohta Euroopa Kohtu 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus EUIPO *vs.* Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, punktid 99–102). Euroopa Kohus viitab selles kohtuotsuses 8. septembri 2009. aasta kohtuotsusele Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521, punkt 107 jj), milles Euroopa Kohtul paluti teha otsus kahe liikmesriigi vahel sõlmitud sellise lepingu kohaldatavuse kohta, mille alusel tunnustati ja kaitsti sellist geograafilist tähist, mis oli neist liikmesriikides ühes registreeritud, kuid Euroopa tasandil registreerimata, sellegipoolest teises liikmesriigis. 14. septembri 2017. aasta kohtuotsuses EUIPO *vs.* Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, punktid 99–102) kohaldas Euroopa Kohus sama arutluskäiku olukorras, kus päritolunimetus oli Euroopa tasandil registreeritud.

14 Nüüd Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määruse põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta artikkel 13. Määrus nr 510/2006 tunnistati alates 3. jaanuarist 2013 kehtetuks ja asendati määrusega nr 510/2006.

15 Nüüd määruse nr 1151/2012 artikli 2 lõige 2.

16 Vt vajaduse kohta tõlgendada registreeritud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitse liidu õiguse sätteid, mis on osa liidu horisontaalsest poliitikast, selliselt, et tagada nende sätete ühtne kohaldamine, 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (C-393/16, EU:C:2017:991, punkt 32; edaspidi „kohtuotsus CIVC“).

üksnes määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktile b, kehtivad vastused, mille nendele küsimustele anda soovitan, ka määruse nr 1234/2007, mida on muudetud sisuliselt identselt sõnastatud määrusega nr 491/2009,[17] artikli 118m tõlgendamisel.

B. Esimene eelotsuse küsimus

20. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib oma esimese eelotsuse küsimusega sisuliselt, kas päritolunimetused on kaitstud üksnes kasutusviiside eest, mis puudutavaid kõnealuse päritolunimetusega hõlmatud toodetega identsed või võrreldavad, on või samuti kasutusviiside eest, mis puudutavad selliste toodete otsese või kaudse turustamisega seotud teenuseid.

21. See küsimus on sõnastatud laiahaardeliselt, mistõttu see võib hõlmata mis tahes määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõikega 2 keelatud kasutusviisi.

22. Siiski tuleneb nii põhikohtuasja toimikust,[18] teise ja kolmanda eelotsuse küsimuse sõnastusest kui ka eelotsusetaotluse põhjendustest, et kahtlused ja vaidlus, mis Audiencia provincial de Barcelonal (Barcelona provintsikohus) palutakse lahendada, puudutavad konkreetselt selle artikli lõike 2 punktis b ette nähtud kaitset seoste tekitamise eest.

23. Sellest olenemata viitasid nii CIVC kui ka komisjon oma vastavates kirjalikes seisukohtades sõnaselgelt ka selle lõike punktile a, samas kui Prantsuse valitsus analüüsis esimest eelotsuse küsimust seoses iga määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõikes 2 keelatud kasutusviisiga, kaasa arvatud selle sätte punktides c ja d sätestatud kasutusviisid.[19]

24. Euroopa Kohus palus menetlust korraldava meetmena pooltel ja põhikirja artiklis 23 nimetatud huvitatud isikutel võtta seisukoha võimaluse kohta kohaldada põhikohtuasjas määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkti ii – sätet, milles keelatakse kaitstud nimetuse otsene või kaudne kaubanduslikul eesmärgil kasutamine, kui sellise kasutusega kaasneb selle nimetuse maine ärakasutamine. Euroopa Kohtu esitatud küsimuses viidati sõnaselgelt Euroopa Kohtu 7. juuni 2018. aasta kohtuotsuse Scotch Whisky Association[20] (edaspidi „kohtuotsus Scotch Whisky Association“) punktile 31, milles Euroopa Kohus täpsustas määruse nr 110/2008[21] artikli 16 punkti a tõlgenduse üle otsustades, et „potentsiaalselt [selle sättega] hõlmatud olukorrad [peavad] vastama nõudele, et vaidlusaluses tähises on kasutatud registreeritud geograafilist tähist identsel või vähemalt foneetiliselt ja/või visuaalselt äärmiselt sarnasel kujul“.

[17] Nõukogu 25. mai 2009. aasta määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (EÜT 2009, L 154, lk 1).

[18] CIVC kirjalikest seisukohtadest nähtub, et GB vastu esitatud hagis heidetakse viimasele ette väidetavat õigust rikkuvat seoste tekitamist päritolunimetusega Champagne.

[19] Märgin siiski, et CIVC, Prantsuse ja Itaalia valitsus ning komisjon viitavad esimesele eelotsuse küsimusele antud vastustes üldsõnaliselt päritolunimetuste kaitsele või määruse nr 1308/2013 artiklile 103.

[20] C-44/17, EU:C:2018:415.

[21] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määrus piiritusjookide määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1576/89 (EÜT 2008, L 39, lk 16). Määruse nr 110/2008 artikli 16 punkt a sarnaneb sisult määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktile a, et erinevalt viimasest sättest viidatakse selles otsesele või kaudsele kaubanduslikul eesmärgil kasutamisele „seoses toodetega, mida ei ole […] registreeritud“ – täpsustus, mida seevastu eelmises sättes ei leidu. Sellest erinevusest olenemata kehtib Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuse Scotch Whisky Association punktides 29–31 mõistele „tarvitamine“ antud tõlgendus ka määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktis a sätestatud mõistele „kasutamine“.

25. Kahtlemata esineb päritolunimetuse „Champagne“ ja vaidlusaluse tähise CHAMPANILLO vahel teatav foneetiline ja visuaalne sarnasus, eelkõige kui võrdlemisel võetakse arvesse esimese nimetuse hispaaniakeelset vastet „Champán“.[22] Kui rõhumärk välja arvata, on viimane vaidlustatud nimetuses tegelikult täielikult taasesitatud ja nii visuaalselt kui foneetiliselt koheselt tajutav. Seega võib ka esimese eelotsuse küsimuse ulatuse piiritlemiseks küsida, kas määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkt ii on siiski kohaldatav sellisele olukorrale, nagu põhikohtuasjas, ehk kas vaidlustatud tähise kasutamine võib endast kujutada päritolunimetuse „Champagne“ kasutamist selle sätte tähenduses.[23]

26. Samamoodi nagu komisjon kaldun ma siiski sellele küsimusele eitavalt vastama, ja leian, et CIVC poolt vaidlustatud tegevust tuleb analüüsida üksnes määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b alusel.

27. Kuigi on tõsi, et selle määruse artikli 103 lõike 2 punkti a alusel kaitstud geograafilise tähise „kasutamise“ mõiste võib hõlmata ka vaidlusaluses tähises sellise nimetuse „foneetiliselt ja/või visuaalselt äärmiselt sarnasel kujul“ tarvitamist,[24] asun Euroopa Kohtu täpsustuste põhjal kohtuotsuses Scotch Whisky Association seisukohale, et sellisele tarvitamisele vastamiseks peab vastandatud tähistelt nõutav sarnasuse tase olema erakordselt kõrge ja peaaegu identne. Euroopa Kohus selgitas viidatud kohtuotsuse punktis 29, et kõnealuse sätte kohaldamisalasse kuulub kaitstud geograafilise tähise kasutamine „kujul, mis on viimasega foneetilisest ja/või visuaalsest küljest niivõrd tihedalt seotud, et vaidlusalune tähis näib olevat sellest lahutamatu“.

28. Põhikohtuasjas vastandatud tähiste võrdlemine ei täida minu arvates selle kontrolli tingimusi. Eelkõige eristub põhikohtuasjas käsitletav olukord kohtuotsuse CIVC aluseks olnud kohtuasjas käsitletud olukorrast, milles samuti võeti toote nimetuse osana üle päritolunimetuse „Champagne“ tõlkevaste. Viidatud juhul kasutati tähist „Champagner“ (nimetuse „Champagne“ saksakeelne vaste) vaidlusaluses nimetuses eraldi, kuigi sellele järgnes sõna „Sorbet“. Põhikohtuasjas vaidluse esemeks olev tähis aga kaldub nii visuaalselt kui ka foneetiliselt märgatavalt kõrvale hispaaniakeelsest nimetusest „Champàn“, kuna sellele nimetusele on lisatud järelliide „illo“.

29. Lisaks märgin, et see järelliide võimaldab kindlaks teha suure kontseptuaalse sarnasuse, kui just mitte tegeliku identsuse, päritolunimetuse „Champagne“ ja vaidlusaluse tähise vahel, juhul kui viimane tähendab sõna-sõnalt „väike champagne“ ja vastab üldjoontes itaaliakeelsele erialaväljendile „champagnino“ (prantsuse keeles „petit Champagne“), nagu toimikust näib ilmnevat. See tegur toetab minu arvates veelgi enam seda, et vaidlustatud kasutusviis kuulub

[22] Selles osas meenutan, et Euroopa Kohus leidis kohtuotsuses CIVC (punktid 34 ja 35), et määruse nr 1234/2007 artikli 118m lõike 2 punkti a alapunkt ii ja määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkt ii on kohaldatavad ka olukorras, kus vaidlustatud nimetus ei sisaldanud päritolunimetust kui sellist (konkreetsel juhul päritolunimetust „Champagne“), vaid selle saksakeelset vastet („Champagner“).

[23] Kui leitakse, et määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkt ii on põhikohtuasja asjaoludele kohaldatav, siis tuleks GB tegevus kvalifitseerida tõenäoliselt osaliselt kui „otsene kaubanduslikul eesmärgil kasutamine“ selle sätte tähenduses (näiteks tähise „Champanillo“ tarvitamine oma ettevõtetes vahuveinijoogi või vahuveini kirjeldamiseks või oma toitlustusteenuste tunnustähisena), ja osaliselt kui „kaudne kaubanduslikul eesmärgil kasutamine“ (näiteks selle tähise reklaamikandjatel ja sotsiaalmeedias kasutamine). Selles osas märgin, et Euroopa Kohus täpsustas kohtuotsuse Scotch Whisky Association punktis 32 seoses määruse nr 110/2008 artikli 16 punktiga a, et „otsene“ tarvitamine eeldab, et kaitstud geograafiline tähis paigutatakse otse asjaomasele tootele või selle pakendile (või kui nõustuda kasutamisega teenuste puhul, siis et seda tähist kasutatakse nende teenuste tähistamiseks), samas kui „kaudne“ tarvitamine viitab sellele, et nimetatud tähist kasutatakse täiendavates turundus- või teavitusvahendites, näiteks toote reklaamis või sellega seotud dokumentides. See tõlgendus kehtib mõistete „otsene kasutamine“ ja „kaudne kasutamine“ suhtes määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkti ii tähenduses.

[24] Vt analoogia alusel kohtuotsus Scotch Whisky Association, punkt 31.

määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b kohaldamisalasse, mis, nagu ka edaspidi selgub, katab olukordi, kus asjaomase tarbija teadvuses luuakse seos vaidlusaluse tähise ja kaitstud päritolunimetusega toote vahel.[25]

30. Veel märgin, et kui Euroopa Kohus tegi otsuse määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1, mille sõnastus vastab üldjoontes määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 sõnastusele, tõlgenduse kohta, siis ta leidis, et see säte sisaldab keelatud kasutusviiside astmelist loetelu ja et määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti a kohaldamisala tuleb tingimata eristada muude registreeritud nimetuste kaitse eeskirjade ja eelkõige selle punktis b sätestatud eeskirja kohaldamisalast.[26] Mõiste „kasutamine" määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkti ii tähenduses liiga laialt tõlgendamine, mille puhul hõlmatakse ka olukorrad, kus väidetavalt õigusvastane kasutusviis seisneb selles, et kaitstud päritolunimetust kasutatakse kujul, mis ei vasta sisuliselt selle registreeritud kujule, tekitab ohu hägustada ülemäära piiri selles sättes reguleeritud asjaolude ja nende asjaolude vahel, mis kuuluvad nimetatud määruse artikli 103 lõike 2 punkti b kohaldamisalasse, muutes nende tegeliku autonoomia säilitamise keeruliseks.

31. Eelnevaid täpsustusi arvestades ei tekita esimesele eelotsuse küsimusele selliselt piiritletud kujul vastamine minu arvates erilisi raskusi.

32. Määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b tekstis viidatakse sõnaselgelt, et kaitstud päritolunimetusi kaitstakse mis tahes „väärkasutuse, imiteerimise või seoste tekitamise eest ka siis, kui toote või *teenuse* tegelik päritolu on näidatud".[27] Tsiteeritud õigusnormi süntaktilise ülesehituse ega sisemise loogika kooskõla seisukohast ei ole kahtlust, et selles sättes viidatakse vaidlusaluse tähisega tähistatud toote või teenuse päritolule. Nagu Itaalia valitsus õigesti väitis, ei saa see olla teisiti, kuna määruse nr 1308/2013 artikli 93 lõike 1 punktis a sisalduva määratluse kohaselt kirjeldavad päritolunimetused selle määruse artikli 92 lõikes 1 osutatud toodet ning järelikult ei saa neid teenuste kirjeldamiseks registreerida.

33. Määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b grammatiline tõlgendamine osutab sellele, et kaitstud päritolunimetusi kaitstakse kasutusviiside vastu, mis on selle sätte kohaldamisalas, ka juhul, kui see kasutusviis puudutab teenuseid.

34. Samas suunas osutab ka selle sätte teleoloogiline tõlgendamine.

35. Euroopa Kohus on sedastanud, et määrus nr 1308/2013 kujutab endast ühise põllumajanduspoliitika vahendit, mille üks eesmärke on takistada kolmandatel isikutel selle määruse sätete alusel registreeritud geograafilise tähisega toodete kvaliteedist tulenevast mainest kuritarvituslikult kasu saada.[28]

36. Viidatud määruse artikli 103 lõikes 2 sätestatakse seega laiaulatuslik kaitse, mis peab kooskõlas sama määruse põhjenduse 97 esimeses lauses sätestatuga laienema kõikidele „kasutusviiside[le], millega seoses kasutatakse ära […] toodete mainet", mis on neist tähistest ühega kaitstud.

[25] Vt analoogia alusel kohtuotsus Scotch Whisky Association, punkt 33.

[26] Vt Euroopa Kohtu 17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punktid 24 ja 25).

[27] Kohtujuristi kursiiv.

[28] Vt määruse nr 1234/2007 kohta Euroopa Kohtu 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus EUIPO *vs.* Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, punkt 82), ja kohtuotsus CIVC, punkt 38.

37. Konkreetsemalt keelatakse selle artikli lõike 2 punktis b mis tahes kasutusviis, mille eesmärk on kaitstud päritolunimetusega (või geograafilise tähisega) tootega seoste loomise kaudu sellise toote mainet põhjendamatult ära kasutada.

38. Sellises kontekstis ei oleks määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b selline tõlgendus, mis ei võimaldaks päritolunimetust kaitsta sellises olukorras, kus vaidlusalune tähis ei kirjelda toodet vaid teenust, mitte üksnes vastuolus registreeritud geograafilistele tähistele Euroopa Kohtu poolt tunnustatud laiaulatusliku kaitsega, vaid, nagu Itaalia valitsus õigesti märkis, ei võimaldaks ka täielikult saavutada kõnealuse määruse põhjenduse 97 esimeses lauses kirjeldatud kaitse eesmärki. Kaitstud päritolunimetusega toote maine põhjendamatu ärakasutamine saab toimuda nii juhul, kui määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktiga b keelatud kasutusviis on seotud tootega, kui ka juhul, kui see puudutab teenust.

39. Selleks et vastata määruses nr 1308/2013 kehtestatud eesmärkidele, peab see säte olema kohaldatav ka juhtudel, kui kaitstud päritolunimetusega tekitatakse seos teenuse turustamise kontekstis. See järeldus tuleneb selgelt ka kõnealuse määruse põhjenduse 97 teisest lausest, millele viitavad nii CIVC, Prantsuse ja Itaalia valitsus kui ka komisjon, ning milles sätestatakse: „Ausa konkurentsi edendamiseks […] peaks [kaitstud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste] kaitse laienema ka toodetele ja teenustele, mida [kõnealuses] määruses ei käsitleta, sealhulgas aluslepingute I lisas nimetamata toodetele ja teenustele“.[29] Lisaks tuleb märkida, et konkreetselt veinide kaitstud päritolunimetuste ja geograafiliste tähistega seoses soodustab selle määruse põhjendus 92 ühtlustamist määrusega nr 1151/2012 liidu horisontaalse kvaliteedipoliitika kohta. Täpsustades, et „päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitset [tuleks] laiendada nii, et see hõlmaks kaupade ja teenuste registreeritud nimetuste väärkasutust, jäljendamist ja seoste loomist“, viidatakse selle määruse põhjenduses 32 omakorda sõnaselgelt vajadusele tagada kaitse tase, mis on „ühtlusta[tud] […] veinisektoris pakutava kaitsega“.

40. Eelnevatel kaalutlustel teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esimesele eelotsuse küsimusele, et määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamisalasse saavad kuuluda ka selline kaitstud päritolunimetuse väärkasutus, imiteerimine või sellega seoste tekitamine, mis on seotud teenustega.

41. Enne analüüsi jätkamist märgin, et juhuks, kui Euroopa Kohus otsustab esimese eelotsuse küsimuse vastust piirata üksnes määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktiga b, tuleb minu arvates sama ulatust, mille soovitan Euroopa Kohtul sellele sättele anda, tunnustada ka kõnealuse määruse artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkti ii suhtes.

42. Ühelt poolt ei võimalda selle sätte sõnastus, milles viidatakse „otsese[le] või kaudse[le] kaubanduslikul eesmärgil *kasutamise[le]*“,[30] piirata selle kohaldamisala kasutusviisidele, mis on üksnes toodetega seotud, välistades teenuseid puudutavad kasutusviisid. Täpsustades, et keeldu kohaldatakse, „kui sellise kasutusega kaasneb päritolunimetuse või geograafilise tähise maine ärakasutamine“, paneb see säte sõnaselge rõhu kasutamise toimele ja mitte selle konkreetsele liigitusele. Teisalt kehtivad määruse nr 1308/2013 eesmärke ja määrusega selle sätete alusel

[29] Tegemist on toodetega, millele kohaldatakse ELTL artikleid 39–44 ühise põllumajanduspoliitika kohta.

[30] Kohtujuristi kursiiv.

registreeritud geograafilistele tähistele antud kaitse laiaulatuslikkust puudutavad kaalutlused, mis esitati käesoleva ettepaneku punktides 35 ja 36, ka kõnealuse määruse artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkti ii tõlgendamisel.[31]

C. Teine ja kolmas eelotsuse küsimus

43. Sisuliselt küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus teise ja kolmanda eelotsuse küsimusega, mida on kohane ühendatult käsitleda, milliseid kriteeriume peab kohaldama määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b tähenduses seoste tekitamise esinemise hindamisel. Eelkõige küsib Audiencia provincial de Barcelona (Barcelona provintsikohus), milline ülesanne peaks sellises hindamises olema võrdlusel kaitstud päritolunimetusega toote ja vaidlusaluse tähisega toote (või teenuse) vahel, ning kas enne on vaja kindlaks määrata, et tegemist on samade toodete, sarnaste toodete või nendevahelise (või kaitstud päritolunimetusega toote ja vaidlusaluse teenuse vahelise) muu seosega.

44. Selle kohta märgin esiteks, et kui määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktis a täpsustatakse, et kaitstud päritolunimetuse otsene või kaudne kasutamine on keelatud nii juhul, kui tegemist on „sarnaste toodetega“, mis ei vasta kaitstud nimetuse tootespetsifikaadile (punkti a alapunkt i), kui ka juhul, kui sellise kasutusega kaasneb päritolunimetuse maine ärakasutamine (punkti a alapunkt ii), siis selle artikli lõike 2 punkt b ei sisalda ühtki viidet selle kohta, et seoste tekitamise vastu kaitstakse ainult juhtudel, mil päritolunimetusega kaitstud tooted ja vaidlusaluse tähisega tähistatud tooted või teenused on „võrreldavad“ või „sarnased“, ega selle kohta, et see kaitse laieneb juhtudele, mil kõnealune tähis kirjeldab tooteid ja/või teenuseid, mis erinevad kaitstud päritolunimetusega toodetest.[32] Teiseks näib kaubamärgiõiguses[33] kohaldatav mõiste „toodete sarnasus“, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus näib viitavat, võõras geograafiliste tähiste kaitses, milles, nagu eespool näha võis, on asjakohane „toodete võrreldavus“[34] – mõiste, mida tuleb nähtavasti ka kitsendatult tõlgendada.[35]

45. Vastupidi sellele, mida näivad arvavat CIVC ja Prantsuse valitsus, ei leia ma selles kontekstis, et Euroopa Kohtu antud selgitusel, mille kohaselt registreeritud päritolunimetuste kaitse seoste tekitamise eest sõltub segiajamise ohu olemasolu tuvastamisest,[36] on otsustav tähtsus selle kindlakstegemisel, kas selle kaitse kohaldamisala tuleb pidada piiratuks ainult nende toodete ja/või teenustega, mis on võrreldavad kaitstud päritolunimetusega tootega. Segiajamisohu võib välistada – näiteks määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktis b sõnaselgelt ette nähtud

[31] Vt kohtuotsus CIVC, punkt 31. Selles osas laieneb viidatud kaitse ka erinevatele toodetele, vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 12. juuni 2007. aasta kohtuotsus Budějovický Budvar *vs.* OHMI – Anheuser-Busch (BUDWEISER) (T-53/04–T-56/04, T-58/04 ja T-59/04, ei avaldata, EU:T:2007:167, punkt 175).

[32] Vastupidises osas vt ka Euroopa Kohtu 12. juuni 2007. aasta kohtuotsus Budějovický Budvar *vs.* OHMI – Anheuser-Busch (BUDWEISER) (T-60/04–T-64/04, ei avaldata, EU:T:2007:169, punktid 164–169, eelkõige punkt 166).

[33] Vt selle kohta Euroopa Kohtu 29. septembri 1998. aasta kohtuotsus Canon (C-39/97, EU:C:1998:442, punkt 23).

[34] Määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti a alapunkt i. Muu hulgas märgin, et analoogsed mõisted, näiteks „sama liiki toode“, sisalduvad ka selliste liidu määruste sätetes, mis käsitlevad geograafilisi tähiseid seoses absoluutsete keeldumispõhjustega kaubamärgi registreerimisel, juhul kui esineb vastuolu kaitstud päritolunimetuse või geograafilise tähisega (vt näiteks määruse nr 1151/2012 artikli 14 lõige 1). Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO) tõlgendab neid mõisteid ühetaoliselt, vt direktiivid Euroopa Liidu kaubamärkide hindamise kohta, B osa, Hindamine, 4. jagu, Absoluutsed keeldumispõhjused, 10. peatükk, Geograafiliste tähistega vastanduvad kaubamärgid, lk 618.

[35] Vt Euroopa Kohtu 14. juuli 2011. aasta kohtuotsus Bureau National Interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 55). Vt laiendatud tõlgenduse kohta seoses määruse nr 2081/92 artikli 14 lõikes 1 sätestatud sama liiki toote mõistega Euroopa Kohtu 2. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Mengozzi vs. EUIPO – Consorzio per la tutela dell'olio extravergine di oliva toscano (TOSCORO) (T-510/15, EU:T:2017:54, punkt 44), mille kohaselt piisab sellest, et asjaomasel tootel on kaitstud geograafilise tähise objektiks oleva tootega teatavad ühised omadused.

[36] Vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 4. märtsi 1999. aasta kohtuotsus Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 26) ja 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 45).

juhtudel, mil toote või teenuse päritolu on näidatud või kui kasutatakse selliseid märkeid nagu „meetodil“ või „imitatsioon“ – ka juhul, kui kaitstud päritolunimetusega tooted ja vaidlusaluse tähisega tähistatud tooted või teenused on identsed või võrreldavad.

46. Kuigi ei ole kaheldav, et päritolunimetuste seoste tekitamise vastase kaitse nn loomulik kohaldamisala koosneb olukordadest, mil kaitstud päritolunimetusega toodete ja vaidlusaluse tähisega tähistatud toodete või teenuste identsus või võrreldavus võimaldab vaidlusaluse tähise omanikul kasutada ära esimeste toodete tunnustatud tüüpilisi omadusi, siis, nagu eespool näha,[37] tuleneb määruse nr 1308/2013 preambulist ning on Euroopa Kohtu praktikas selgelt kinnitatud, et päritolunimetused on üldiselt kaitstud päritolunimetusega toodetega seotud maine mis tahes kuritarvitamise vastu.

47. Nagu mul oli juba juhust kohtuasjas Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11, punkt 17) esitatud ettepanekus märkida, kujutab kaitse seoste tekitamise eest endast *sui generis* kaitse vormi, mis ei ole seotud eksitavuse kriteeriumiga – mis eeldab, et registreeritud nimetusega vastanduv tähis võib üldsust toote geograafilise päritolu või kvaliteedi suhtes eksitada – ega ole taandatav kaitsele pelgalt segiajamise eest. Seoste tekitamise vastase kaitse põhieesmärki tuleb otsida pigem registreeritud nimetuste kvaliteedipärandi ja maine kaitsmisest parasiitluse eest.

48. Seoste tekitamise esinemist tuleb seega hinnata päritolunimetustele antud kaitse erikriteeriumide alusel, mis on mõeldud kvaliteeti käsitlevate liidu õigusaktide eesmärkide saavutamiseks.

49. Euroopa Kohus on järk-järgult täpsustanud kriteeriume, millest selles hinnangus juhinduda tuleb. Nii on ta sedastanud, et mõiste „seoste tekitamine“ hõlmab eelkõige olukorda, kus toote tähistamiseks kasutatav sõna sisaldab üht osa kaitstud nimetusest, mistõttu tarbijal „tekib toote nime nägemisel kujutlus tootest, mille nimetus on kaitstud“.[38]

50. Kohtuotsuses Scotch Whisky Association täpsustas Euroopa Kohus seoses määruse nr 110/2008 artikli 16 punktiga b, et ei registreeritud päritolunimetuse ühe osa vaidlusaluses tähises sisaldumine ega ühe foneetiline ja visuaalne sarnasus teisega ei ole seoste tekitamise kindlakstegemise kohustuslikuks eeltingimuseks.[39] Seoste tekitamine võib tuleneda ka üksnes registreeritud päritolunimetuse ja vaidlusaluse tähise „kontseptuaalsest sarnasusest“.[40] Selleks ei piisa, et kõnealuse tähise vaidlusalune osa tekitab sihtgrupis mingisuguse assotsiatsiooni registreeritud päritolunimetusega või sellega seotud geograafilise piirkonnaga. Selle asemel on vaja piisavalt „otsest ja ühest seost“ selle osa ja registreeritud päritolunimetuse vahel.[41]

51. Euroopa Kohtu arvates on määrav kriteerium selle kindlakstegemisel, kas tegemist on päritolunimetusega seose tekitamisega määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 tähenduses, nagu ka erinevaid liidu kvaliteedisüsteeme reguleerivate määruste vastavate sätete tähenduses, kas „tarbijal tekib vaidlusaluse tähisega seoses otse kujutlus kaubast, mille jaoks kaitstud

[37] Vt käesoleva ettepaneku punktid 35–37.

[38] Vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 4. märtsi 1999. aasta kohtuotsus Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 25); 26. veebruari 2008. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Saksamaa (C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 44) ja 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 21).

[39] Vt kohtuotsus Scotch Whisky Association, punktid 46 ja 49.

[40] Vt kohtuotsus Scotch Whisky Association, punkt 50.

[41] Vt kohtuotsus Scotch Whisky Association, punkt 53.

päritolunimetus on registreeritud“.[42] Lisaks on Euroopa Kohus täpsustanud, et ei saa välistada, et vaidlusalune element ei kujuta endast nimetust, vaid hoopis kujutismärki, mis oma kontseptuaalse sarnasuse põhjal registreeritud nimetusega võib tarbijas otseselt ja üheselt tekitada kujutluse sellise nimetusega hõlmatud toodetest.[43]

52. Kindlasti on tõsi, et Euroopa Kohus töötas eespool esitatud põhimõtted välja seoses olukordadega, milles registreeritud nimetusega hõlmatud tooted ja vaidlusaluse tähisega tähistatud tooted olid suures osas võrreldavad.

53. Euroopa Kohus on seose tekitamise kindlakstegemise kriteeriumide järkjärgulise piiritlemise käigus üha selgemalt asetanud rõhu mõttelise seose tekkimisele vaidlusaluse tähise ja kaitstud päritolunimetusega või geograafilise tähisega hõlmatud toote vahel. Selles kontekstis on asjaomaste toodete vahelist sarnasust nii kaubanduslikus kui ka nende konkreetse välimuse tähenduses peetud elemendiks, mille alusel hinnata, kas vastandatud tähiste vahel tuvastatud foneetilised, visuaalsed ja kontseptuaalsed sarnasused võivad tekitada nõutava mõttelise seose, mitte aga seose tekitamise tuvastamise eeltingimuseks.[44]

54. Nagu mul oli juba juhus kohtuasjas Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego[45] esitatud ettepanekus märkida, tuleneb Euroopa Kohtu praktikast[46] üldisemalt, et seose tekitamise esinemise analüüsis tuleb arvestada iga kaudset või otsest viidet registreeritud nimetusele olenemata sellest, kas tegemist on sõnaliste elementide või kujutismärkidega, mis on kantud sellele tavatootele[47] või pakendile, või elementidega, mis on seotud selle toote kuju või tarbijatele esitlemisega.[48] Selles analüüsis peab arvestama ka asjaomaste toodete identsust ja sarnasuse määra ning nende toodete turustamise meetodeid, ka osas, mis puudutab vastavaid müügikanaleid, samuti elemente, mis võimaldavad kindlaks teha, kas viide kaitstud päritolunimetusega hõlmatud tootele oli tahtlik või, vastupidi, juhuslik. Seega on seoste tekitamise kindlakstegemise aluseks kõigi parameetrite hindamine, ilma et ühe sellise parameetri olemasolu või puudumine kui selline võimaldaks seoste tekitamist kinnitada või selle välistada.

[42] Vt analoogia alusel kohtuotsus Scotch Whisky Association, punkt 51, ning Euroopa Kohtu 2. mai 2019. aasta kohtuotsus Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 20) ja 17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkt 26).

[43] Vt Euroopa Kohtu 2. mai 2019. aasta kohtuotsus Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 21). Vt ka Euroopa Kohtu 17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkt 27).

[44] Vt näiteks Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punktid 33 ja 35).

[45] C-614/17, EU:C:2019:11, punkt 29.

[46] Vt eelkõige Euroopa Kohtu 4. märtsi 1999. aasta kohtuotsus Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punktid 27 ja 28); 26. veebruari 2008. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Saksamaa (C-132/05, EU:C:2008:117, punktid 46 ja 47); 14. juuli 2011. aasta kohtuotsus Bureau National Interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 57) ja 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punktid 33, 35, 37).

[47] Tegemist on toodetega, mis ei ole kaitstud päritolunimetusega või geograafilise tähisega kaetud.

[48] Selles osas meenutan, et 2. mai 2019. aasta kohtuotsuses Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 27) täpsustas Euroopa Kohus seoses määruse nr 510/2006 artikli 13 lõike 1 punktidega a–d, et selles sättes sisalduv keelatud kasutusviiside astmeline loetelu puudutab keelatud kasutusviiside olemust, mitte tegureid, mida tuleb võtta arvesse selle kindlakstegemisel, kas tegemist on ühtede või teiste asjaoludega.

55. Eelnevate kaalutluste põhjal leian, et identsus või võrreldavus kaitstud päritolunimetuse või geograafilise tähisega hõlmatud toote ja vaidlusaluse tähisega tähistatud toote (või teenuse) vahel või mitmeosaliste toodete vahel, mille osadest üks on päritolunimetusega kaitstud toode,[49] ei ole element, mida tuleb enne hinnata selleks, et võiks esmapilgul välistada, et tekitati seoseid määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b tähenduses.

56. Sellegipoolest on selline identsus või võrreldavus või selle puudumine element, mida tuleb arvesse võtta, et asjakohaste faktide tervikliku analüüsi raames hinnata, kas konkreetsel juhul on täidetud sellise seose tekitamise kriteeriumid. Asjaolu, et sellistel toodetel on ühiseid objektiivseid omadusi, et need vastavad samadele tarbimisvõimalustele, või et neil on sarnane välimus, aga ka see, et need omavahel konkureerivad või teineteist täiendavad,[50] on seega asjakohane hindamiselement, nagu seda on juhul, kui vaidlusaluse tähisega viidatakse teenusele, asjaolu, et see teenus on seotud registreeritud nimetusega hõlmatud toote või identse või võrreldava toote turustamisega.

57. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud küsimusi arvestades tuleb veel mõneti selgitada asjaomase tarbija mõistet seoste tekitamist käsitlevates kohtuotsustes ning seoste tekitamise järkjärgulisust. Seejärel annan mõned nõuanded, kuidas eespool kirjeldatud põhimõtteid põhikohtuasjale kohaldada.

1. Asjaomane avalikkus

58. Kuna määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõikes 2 keelatud seoste kindlakstegemine ei nõua tõendit segiajamisohu olemasolu kohta – nagu eespool võis näha – siis vastupidi sellele, mida näis leidvat Juzgado mercantil de Barcelona (Barcelona kaubanduskohus) oma otsuses, mille peale esitati eelotsusetaotluse kohtule apellatsioonkaebus, ei koosne asjaomane avalikkus, kelle taju on oluline selleks, et hinnata, kas vaidlusalune tähis on võib tekitada registreeritud nimetusega õigusvastase seose, üksnes isikute ringist, kellele selle nimetusega tähistatud tooted on suunatud.

59. Euroopa Kohus on eelkõige seoses ausa konkurentsi kaitse ja tarbijakaitse eesmärgiga, mida registreeritud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitse sätetega püütakse saavutada, täpsustanud, et nende nimetustega seoste tekitamise esinemist käsitlevates kohtuasjades peab riigisisene kohus tuginema „piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepaneliku ja aruka keskmise tarbija“[51] tajule ja et arvestades vajadust tagada kõnealuste nimetuste tõhus ja ühetaoline kaitse liidu territooriumil, käib see mõiste Euroopa tarbija kohta[52] ning mitte üksnes selle riigi tarbija kohta, kus toodetakse toodet (või pakutakse teenust), mis tekitab registreeritud päritolunimetusega seoseid,[53] nagu GB näib ekslikult arvavat.

[49] Tegemist on asjaoludega, mida Euroopa Kohus analüüsis kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus CIVC, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus oma teise eelotsuse küsimuse sõnastuses kaudselt viitab.

[50] Vt selle kohta Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 37).

[51] Vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punktid 22–26).

[52] Vt Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 27) ja 2. mai 2019. aasta kohtuotsus Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punktid 47–50); vt ka kohtuotsus Scotch Whisky Association, punkt 59.

[53] Vt Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 27).

2. Seoste tekitamise ohu „astmestatavus“

60. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab oma kolmandas eelotsuse küsimuses võimalusele astmestada „seoste tekitamise oht“, eelkõige arvestades toodete, millega on seoseid tekitatud, ja seoseid tekitavate toodete ja teenuste omavahelist võrdlust, ja välistada määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punkti b kohaldamisalast asjaolud, mille puhul see oht on vähene või tähtsusetu.

61. Selles osas selgitasin juba eespool, et selle sätte kohaldamisel läbiviidava hindamise puhul tuleb arvestada kõiki asjaomaseid faktoreid, mille hulka kuuluvad ka kõnealuste toodete (või registreeritud nimetusega hõlmatud toodete ja teenuse vahel, mis on vaidlusaluse tähisega tähistatud) võrreldavus, mis siiski ei tähenda, et selle võrreldavuse puudumine või vähendatud määr võimaldaks seoste tekitamise esinemise automaatselt välistada.

62. Kui riigisisene kohus, kes peab selle hindamise läbi viima,[54] tuginedes tarbija eeldatavale reaktsioonile,[55] jõuab järeldusele, et tarbijal tekib vaidlusaluse tähisega tähistatud toote nime nägemisel „kujutlus tootest“, mille nimetus on kaitstud, siis kuulub selle tähise kasutamine määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktis b sätestatud keelu alla. Kui aga selle kohtu arvates sellist mõttelist seost tõenäoliselt ei teki, siis tuleb välistada selle sätte tähenduses seoste tekitamise esinemine.

63. Seega ei ole mõiste „seoste tekitamine“ astmestatav. Euroopa Kohus piiritles selle mõiste juba kohtuotsuses Scotch Whisky, milles ta täpsustas, et selle mõiste kriteeriume saab täidetuks pidada üksnes „piisavalt otsese ja ühemõttelise seose“[56] korral vaidlusaluse tähise ja registreeritud nimetuse vahel, nagu juba käesoleva ettepaneku punktis 50 meenutasin.[57] Selle kvalifitseeritud seose puudumise korral tuleb seoste tekitamine välistada, seda ka juhul, kui on olemas viide registreeritud nimetusele ja kõnealused tooted on võrreldavad.

3. Kohaldamine põhikohtuasja asjaoludele

64. Nagu juba märgitud, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus tegema kõiki eespool kirjeldatud elemente arvesse võttes otsuse enda menetluses olevas kohtuasjas, kuid Euroopa Kohus võib eelotsust langetades esitada vajaduse korral täpsustusi, mille eesmärk on suunata liikmesriigi kohut otsuse tegemisel.[58]

[54] Vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 31).

[55] Vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 22).

[56] Nagu leidsin kohtuasjas Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11, punkt 19) esitatud ettepanekus, tuleb seda täpsustust minu arvates mõista nii, et tarbija reaktsioon stiimulile peab olema nii vahetu (assotsiatsioonide loomise tunnetusprotsess ei tohi nõuda teabe keerulist töötlemist) kui ka intensiivne (assotsiatsioon registreeritud nimetusega hõlmatud toote kuvandiga peab olema piisavalt tugev).

[57] Vt kohtuotsus Scotch Whisky Association, punkt 53.

[58] Vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

65. Samamoodi kui põhikohtuasjas tuleb kindlaks teha seoste tekitamise esinemine nimetuse kasutamise puhul, peab riigisisene kohus eespool viidatud kohtupraktika alusel arvesse võtma, et vaidlusalune nimetus võib sisaldada üht osa registreeritud nimetusest, vaidlusaluse nimetuse foneetilist ja/või visuaalset sarnasust registreeritud nimetusega [59] või ka vastanduvate väljendite kontseptuaalset sarnasust, isegi eri keeltes. [60]

66. Põhikohtuasja olukorras sisaldab vaidlusalune nimetus osa kaitstud päritolunimetusest „Champagne“ viimase registreeritud kujul. Selle kaitstud päritolunimetuse hispaaniakeelne vaste („Champàn“) on seevastu terviklikul kujul üle võetud (välja arvatud rõhumärk). Sellest tuleneb nende kahe nimetuse oluline visuaalne ja foneetiline sarnasus, nii juhul, kui arvestada seda, millisel kujul päritolunimetus „Champagne“ on registreeritud, kui ka selle nimetuse hispaaniakeelset tõlget arvestades. Nagu juba märkisin, näib kontseptuaalsest seisukohast, et on olemas otsene seos päritolunimetusega „Champagne“ hõlmatud tootega, kuna – nagu näib, aga mida eelotsusetaotluse esitanud kohus kinnitama peab – hispaania keeles tähendab väljend „Champanillo“ sõnasõnalt „väike Champagne“.

67. Mis puudutab elemente, mis ei ole vastandatud nimetuste võrdlusega seotud, siis peab eelotsusetaotluse esitanud kohus eelkõige arvestama olemasolevat seost kaitstud päritolunimetusega Champagne hõlmatud toote ja vaidlusaluse tähisega tähistatud teenuse vahel, mille vaidlustamine näib keeruline, kuna tegemist on toitlustusteenustega ehk teenustega, mis võivad olla otseselt seotud champagne’i või „võrreldavate“ toodete turustamisega. Selle seose intensiivsuse hindamiseks tuleb kindlaks teha, kas champagne’i või sama liiki jookide müük ei ole ebaharilik ka selles toitlustussektoris, milles tegutseb GB, nagu näib antud juhul olevat. [61]

68. Veel üks element, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab hinnangu andmisel arvestama, on asjaolu, et GB kasutab reklaamsiltidel ja -sõnumites vaidlusaluse nimetusega kaasnevat kujutist, millel on kaks toostiks ristuvat pokaalikujulist jalaga klaasi (mida kasutatakse harilikult champagne’i tarbimiseks), mis sisaldavad vahujooki. Kuigi see jook on punast värvi, võib nimetatud kujutis vaieldamatult tekitada potentsiaalse seose nii kaitstud päritolunimetusega „Champagne“ hõlmatud tootega kui ka selle tarbimisega harilikult seotud sündmustega.

69. Kuigi määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 alusel seoste tekitamise kindlakstegemiseks ei ole nõutav tegevuse tahtlikkus, [62] on see üks elementidest, mida sellise kontrolli raames arvesse võtta. [63] Seega näib, et kõigi eespool mainitud faktorite – kaasa arvatud see, et minevikus turustati vaidlusaluse tähisega tähistatud toitlustamiskohtades vahuveini sama nimetuse all CHAMPANILLO – koos kaalumine osutab selles suunas, et kaitstud päritolunimetusele „Champagne“ viitamine ei olnud juhuslik.

[59] Vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 4. märtsi 1999. aasta kohtuotsus Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punktid 25 ja 27); 26. veebruari 2008. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Saksamaa (C-132/05, EU:C:2008:117, punktid 46–48) ja 17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkt 26).

[60] Vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 26. veebruari 2008. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Saksamaa (C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 47) ja 17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkt 26); vt ka kohtuotsus Scotch Whisky Association, punkt 50.

[61] Märgin, et Euroopa Kohtu esitatud küsimuste vastuses kirjeldab GB oma toitlustamistegevust nii, et see keskendub kiireks tarbimiseks sobivatele toitudele ja on kaugel „luksuse ja prestiiži atmosfäärist“, millega CIVC enda kaitstava päritolunimetuse seob.

[62] Vt selle kohta kohtujurist Jacobsi ettepanek kohtuasjas Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1998:614, punkt 33).

[63] Vt kohtujurist Jacobsi ettepanek kohtuasjas Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1998:614, punkt 35) ja minu ettepanek kohtuasjas Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11, punkt 29) ning kohtuasjas Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:730, punkt 45).

70. Olenevalt nende kontrollide tulemusest, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus peab läbi viima, kaldun toimikust nähtuvaid elemente arvestades võtma kokkuvõttes seisukohta, et nähes tähist „Champanillo“, mida GB kasutab oma toitlustamisteenuste tähistamiseks ja reklaamimiseks, tekib piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelikul ja arukal keskmisel Euroopa tarbijal kujutlus tootest, mis on kaitstud päritolunimetusega „Champagne“ ja seega on täidetud määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktis b keelatud seoste tekitamise kriteeriumid.

4. Ettepanek teise ja kolmanda eelotsuse küsimuse kohta

71. Eelnevate kaalutluste põhjal teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata teisele ja kolmandale eelotsuse küsimusele nii, et selleks, et teha kindlaks, kas kaitstud päritolunimetusega on tekitatud seos määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 tähenduses, ei ole vaja enne kindlaks teha, kas kaitstud päritolunimetusega hõlmatud toode ja vaidlusaluse tähisega tähistatud toode või teenus on identsed või võrreldavad või kas viimase toote koostisosade hulka kuulub kaitstud päritolunimetusega hõlmatud toode. Selline identsus või võrreldavus või nende puudumine kujutab endast siiski elementi, millega riigisisene kohus peab lisaks kõikidele muudele asjaomastele elementidele arvestama, kui ta annab hinnangu selle kohta, kas tekitati seoseid kõnealuse sätte tähenduses.

D. Neljas eelotsuse küsimus

72. Neljanda eelotsuse küsimusega küsib Audiencia provincial de Barcelona (Barcelona provintsikohus) Euroopa Kohtult sisuliselt, kas määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõikes 2 ette nähtud kaitse seoste tekitamise eest eeldab kõlvatu konkurentsi kindlakstegemist.

73. Nagu juba märgitud, vastab kvaliteeti käsitlevates liidu õigusaktides kehtestatud registreeritud nimetuste kaitse nende õigusaktidega taotletavate eesmärkide saavutamiseks vajalikele kriteeriumidele.[64] Need kriteeriumid on ammendatult kehtestatud registreeritud nimetuste erinevaid rikkumisi käsitlevates sätetes, mis on lisatud seda normistikku sisaldavatesse valdkondlikesse ja valdkonnavahelistesse määrustesse.[65] Lisaks tuleb neid sätteid kohaldada kogu liidu territooriumil ühtselt.

74. Kuna konkreetsel juhul on tegemist registreeritud nimetuste kaitsega seoste tekitamise eest, siis ilmneb esimesele kolmele eelotsuse küsimusele antud vastustest, et selle kaitse eelduseks ei ole ei konkurentsisuhte kindlakstegemine registreeritud nimetusega hõlmatud toodete ja selliste toodete või teenuste vahel, mille kirjeldamiseks vaidlusalust tähist kasutatakse, või tuvastamine, et need tooted ja/või teenused võivad tarbija segadusse ajada, ega ka seoste tõenäolist tekitamist põhjustava kasutusviisi tahtlikkus.

75. Kuigi vastavalt komisjoni seisukohale ei ole välistatud, et sama tegevus võib samal ajal täita nii määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktiga b keelatud tegevuse kriteeriume kui ka kõlvatu konkurentsi kriteeriume kohaldatava riigisisese õiguse tähenduses, on viidatud sätte kohaldamisala laiem ega piirdu olukordadega, kus sellise tegevuse viib ellu konkurent.

[64] Vt eelkõige geograafiliste tähiste regulatsiooni sõltumatuse kohta kaubamärkide regulatsiooniga võrreldes minu ettepanek kohtuasjas Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:730, punkt 29).

[65] Vt selle kohta käesoleva ettepaneku punkt 16 ja viidatud kohtupraktika.

76. Seega teen ettepaneku vastata neljandale eelotsuse küsimusele nii, et määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktis b kehtestatud kaitse seoste tekitamise eest ei piirdu üksnes olukorraga, kus tegevus, mis toob kaasa seoste tekitamise, täidab kõlvatu konkurentsi kriteeriume kohaldatavate asjakohaste riigisiseste õigusnormide alusel.

IV. Ettepanek

77. Eelnevatel kaalutlustel teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Audiencia provincial de Barcelona (Barcelona provintsikohus, Hispaania) esitatud küsimustele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus, artikli 103 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamisalasse võivad kuuluda ka kaitstud päritolunimetuse selline väärkasutus, imiteerimine ja päritolunimetusega seose loomine, mis on seotud teenustega.

Selleks et teha kindlaks, kas kaitstud päritolunimetusega on tekitatud seos määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 tähenduses, ei ole vaja enne kindlaks teha, kas kaitstud päritolunimetusega hõlmatud toode ja vaidlusaluse tähisega tähistatud toode või teenus on identsed või võrreldavad või kas viimase toote koostisosade hulka kuulub kaitstud päritolunimetusega hõlmatud toode. Selline identsus või võrreldavus või nende puudumine kujutab endast siiski elementi, millega riigisisene kohus peab lisaks kõikidele muudele asjaomastele elementidele arvestama, kui ta annab hinnangu selle kohta, kas kõnealuse sätte tähenduses tekitati seoseid.

Määruse nr 1308/2013 artikli 103 lõike 2 punktis b kehtestatud kaitse seoste tekitamise eest ei piirdu üksnes olukorraga, kus tegevus, mis toob kaasa seoste tekitamise, täidab kõlvatu konkurentsi kriteeriume kohalduvate asjakohaste riigisiseste õigusnormide alusel.